

О. В. Ясь

Вернадський Джордж



ВЕРНАДСЬКИЙ Джордж (Георгій Володимирович; 20. 08. 1887, С.-Петербург - 12. 06. 1973, м. Нью-Гейвен, США) - російський історик. Син [В. Вернадського](#). Закін. Моск. університет (1910). Досліджував історію колонізації Сибіру в 16-18 ст. та рос. масонства під час царювання Катерини II, редагував офіц. орган МВС «Сельский вестник», написав популярну біографію П. Мілюкова. У 1917-18 - проф. рос. історії Перм. університету, згодом переїхав до Сімферополя, де викладав у Таврій. університеті й займав посаду нач. відділу при Цивіл. упр. в Крим. уряді П. Врангеля. 1920 емігрував до Константинополя, звідки переїхав до Афін. Від 1922 у Празі: проф. Рос. юрид. інституту, від 1925 - директор Інституту М. Кондакова. Підтримав ідею взаємозв'язку степової, візантій. та слов'ян. культур, у своїх кн. «Начертание русской истории» (Прага, 1927), «Опыт истории Евразии с половины VI века до настоящего времени» (Берлин, 1934), «Звенья русской культуры» (Брюссель, 1938) підводив істор.-теор. базу під євразій. доктрину. Висунув ідею періодич. ритмічності державотвор. процесу на тер. Європи - зміни періодів державності і політ. роздрібленості (зокрема від Скіф. держави до СРСР). Від 1927 - у США, працював у Єльському університеті (викладав також у Гарвард., Колумбій. і Чикаг. університетах). Від 1956 - на пенсії. У 1929 написав однотомну «Историю России», яка декілька разів перевидавалася і була перекладена на європ. мови і японську. Найвагоміша праця - 5-том. «History of Russia» («Історія Росії»): «Ancient Russia» («Давня Русь», 1943),

«Kievan Russia» («Київська Русь», 1948), «The Mongols and Russia» («Монголи і Русь», 1953), «Russia at the Dawn of the Modern Age» («На світанку нової доби», 1959), «The Tsardom of Moscow» («Московське царство», 1967). Хоча В. був укр. походження і добре знав історію України, однак включав її до власної схеми заг.-рос. історії. У праці «Russian Historiography: A History» («Історія російської історіографії», Бельмонт, 1978) розглянув укр. вчених як істориків пд.-зх краю Росії у межах рос. науки. Окремішність укр. історії визнав лише у біографії Б. Хмельницького «Bohdan, Hetman of Ukraine» (New Haven, 1941). Написав передмову до англomов. видання «Історії України» М. Грушевського (Нью-Гевен, 1941). Брав участь у гуманітар. і політ. підтримці СРСР під час 2-ї світової війни. Після відставки одержав звання засл. проф. історії Єльського університету, почес. д-ра гуманітар. наук Колумбій. університету. Залишався довіч. почес. президентом Амер. асоц. сприяння слов'ян. дослідженням.

Основні праці

Конспект к лекциям по истории русского права. Ч. 1. Прага, 1922; Лекции по истории русского права, читанные на Русском юридическом факультете в Праге в 1922 году (Новый период XVIII-XIX вв.). Прага, 1922-23; Очерк истории права Русского государства XVIII-XIX вв. (Период империи). Прага, 1924; The Russian Revolution: 1917-1932. Boston, 1936; Medieval Russian Laws. New York, 1947; The Origins of Russia. Oxford, 1959.

Рекомендована література

1. Соничева Н. Философия евразийцев и концепции Г. Вернадского // Феномен евразийства. Москва, 1991;
2. Болховитинов Н. Н. Г. В. Вернадский в Америке: Трудный путь к признанию (1927-1946 гг.) // Истор. наука на рубеже веков. Москва, 2001.

Бібліографічний опис:

Вернадський Джордж / О. В. Ясь // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. - Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-33605>

([докладніше](#)).